

Saara-Sofia Sirén kok ym.

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä ravinnekierrätyksen edistämiseen Saaristomeren valuma-alueella (2 000 000 euroa)

Eduskunnalle

Esitämme, että Saaristomeren tilan parantamiseen lisätään määrärahaa vuoden 2024 talousarviossa. Rehevöitynyt Saaristomeri on Suomen rannikon heikkokuntoisin merialue. Saaristomeren maatalouden hajakuormitus on ainut jäljellä oleva Itämeren suojelukomission määrittelemä niin sanottu hot spot Suomessa. Vesiensuojelun tehostamiseksi tarvitaan Saaristomerelle kohdennettuja toimenpiteitä.

Rehevöitymistä aiheuttavat ihmisen toiminnasta peräisin olevat ravinteet fosfori ja typpi, joita kulkeutuu mereen nykyään etenkin maatalouden hajakuormituksesta. Hallitus on tunnistanut haasteen ja hallitusohjelmassaan sitoutunut jatkamaan Saaristomeri-ohjelmaa, jonka tavoitteena on poistaa Saaristomeri Itämeren pahimpien kuormittajien listalta vaalikauden loppuun mennessä. Lisäksi hallitus aikoo tehdä Saaristomeren valuma-alueesta ravinnekierron pilottialueen.

Hallituksen vuoden 2024 talousarvioehdotus sisältää korvamerkittyä Saaristomeren ja vesiensuojelun rahoitusta kuusi miljoonaa euroa vuodelle 2024. Rahoitus on budjetoitu ympäristöministeriön momenteille 35.10.23 ja 35.10.61. Vaalikauden aikana Saaristomeri-ohjelmalle on tarkoitus hallitusohjelman mukaan osoittaa yhteensä 30 miljoonaa euroa. Ympäristöministeriön rahoitus on tärkeä Saaristomeren hot spot -tiekartassa tunnistettujen vaikuttavimpien toimenpiteiden rahoittamiseksi. Näitä ovat muun muassa maanparannusaineiden käytön laajentaminen ja erilaisten hankkeiden rahoitus, kuten alueellisten vesistökuunnostusten toteuttaminen.

Hot spot -tiekartan täysimääräinen toteuttaminen mahdollistaa noin 150 000 fosforikilon vähentämisen meren ravinnevalumasta. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää uusia toimia etenkin maa- ja metsätalousministeriössä sekä työ- ja elinkeinoministeriön panostuksia teknologisiin ratkaisuihin. Maa- ja metsätalousministeriön momentilla 30.10.40 oleva 600 000 euron korvamerkitty rahoitus Saaristomeri-ohjelman toteuttamiseen biokaasu-, lannankäsittely-, ravinnekierrätys- ja hiilensidontainvestointitukina on tärkeä alku. Lisäksi erityisesti maa- ja metsätalousministeriön uusi biokaasuun sidottu ravinnekiertotuki tulee laajentaa kaikkia orgaanisia lannoitteita kehittäviä laitoksia koskevaksi. Ravinnekiertotuen avulla tulee teknologianeutraalisti mahdollistaa lantafosforin siirtyminen ylijäämäalueilta alijäämäalueille ja estää liikaravinteen päätyminen vesistöön. Alkuvaiheen tuki on satsaus kierrätyslannoitemarkkinan syntyyn, mikä osaltaan vahvistaa kotimaisen maatalouden omavaraisuutta.

Talousarvioaloite TAA 327/2023 vp

Maatalouden vesiensuojelun vaikuttava kohdentaminen edellyttää lisäksi kansallisen ravinnetietovarannon luomista, eli viljavuustietojen avaamista tutkimus- ja viranomaiskäyttöön. Ravinnetietovarantoa voitaisiin pilotoida Saaristomeren valuma-alueella ja osarahoituksena hyödyntää TKI-rahoitusta. Työ- ja elinkeinoministeriön TKI-rahoitusta tulisi ohjata myös saaristomeritutkimukseen ja uusien ratkaisujen pilotoimiseen ravinteiden poistamiseksi merestä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta lisää 2 000 000 euroa momentille 30.20.49 ravinnekierrätyksen edistämiseen Saaristomeren valuma-alueella.

Helsingissä 20.10.2023

Saara-Sofia Sirén kok
Eeva-Johanna Eloranta sd
Ville Valkonen kok
Pauli Aalto-Setälä kok
Milla Lahdenperä kok
Saku Nikkanen sd
Li Andersson vas
Ritva Elomaa ps
Annika Saarikko kesk
Vilhelm Junnila ps
Timo Furuholm vas
Sofia Virta vihr